

→ **LIITE 4: Pakolaisleirin suunnittelu sodan vuoksi maanpakoon joutuneille**

Avustusleirin suunnittelutehtävän tarkoituksena on tutustuttaa oppilaat siihen, kuinka vaativaa on rakentaa normaalin kaltainen elinympäristö ja samalla kuvata erästä tärkeää humanitaarisen avustustoiminnan muotoa.

Oppilaat toimivat tehtävässä humanitaarisen avustustoiminnan työntekijöinä. Heidän tehtävänä on arvioida ihmisten tarpeita sekä suunnitella avustustoimintaa.

Heidän tulee keskittyä vähintään yh-

teen käytettävissä olevaan avustuskeinoon, pohtia kuinka paljon apua tarvitaan, miten avustusten kuljettaminen konfliktialueelle järjestetään ja vastata muihin tehtävän suorittamisessa esiin nouseviin kysymyksiin.

**TEHTÄVÄ 1:
Aseellisen selkkauksen vuoksi maanpakoon lähteneiden ihmisten tarpeet (pienryhmissä noin 10-15min)**

Pohtikaa millaisia tarpeita on ihmisillä, jotka ovat paenneet kodeistaan ja joutuneet pakolaisleirille.

Vastaukset voidaan luokitella esimerkiksi seuraavien otsakkeiden alle tai kategorioittain (biologiset, sosiaaliset ja psykologiset tarpeet):

- vesi (sisältäen veden hankinnan, jakelun sekä viemäriverkoston)
- ruoka
- yösjä, suoja
- lääkinnällinen apu
- energia (sisältäen ruuanlaiton, lämmityksen ja valaistuksen)
- hygienia ja saniteettitilat
- turvallisuus
- psykologinen tuki
- viestintä (sisältäen tiedon jakamisen ja koulutuksen)

**TEHTÄVÄ 2.
Pakolaisleirin avustustoiminnan suunnittelu (pienryhmissä, noin 30 min)**

Tutustukaa tehtävän lopussa oleva tietoaineistoon pakolaisleirin perustamisen faktoista.

Valitkaa tietoaineistosta yksi tarve (esim. vesi, ruoka, energia jne.) ja tehkää suunnitelma siitä, kuinka vastaatte tähän pakolaisleirin asukkaiden tarpeeseen.

Laskekaa tarvittavan avun määrä ja pohtikaa, kuinka hankitte ja jaatte avun (10 min).

Esitellkää seuraavaksi avustustoimintanne suunnitelma luokalle. Jokaisen esityksen tulisi sisältää seuraavat asiat:

- mitä apua ryhmä antaa
- tarvittavan avun määrä
- suunnitelma avustusten saamiseksi
- suunnitelma avustusten jakamiseksi pakolaisleirillä
- suunnitelma, miten otetaan huomioon erityishuomiota tarvitsevien tarpeet. (Esim. vanhemmistaan erilleen joutuneet lapset, naiset ja tytöt, raskaana olevat ja vastasyntyttäneet naiset, vanhukset.)

Mahdollinen jatkokysymys: Miten suunnitelmaanne pitäisi muuttaa, jos pakolaisleirillä olisikin 10.000 sijaan 300.000 ihmistä?

**TEHTÄVÄ 3.
Miten taataan ihmisarvon ja ihmisen identiteetin kunnioittaminen (10 min)**

Keskustelkaa mitä muita kuin biologisia tarpeita tulisi pakolaisia auttaessa ottaa huomioon, jotta he selviäisivät pakolaisuudesta mahdollisimman hyvin ja pysyisivät säilyttämään ihmisarvonsa.

Mitä sosiaalisia, psykologisia ja henkellisiä tarpeita ihmisellä on?

Jos olisit pakolaisen asemassa, mitä voisit tehdä, jotta tuntisit itsesi yhä omaksi itsekseksi ja osaksi omaa yhteisöäsi?

Lähes 80 prosenttia pakolaisista on naisia ja lapsia – miksi? Millaisia erityistarpeita heillä voi olla?

Mitä riskejä naiset, lapset ja vanhukset voivat kohdata pakolaisleireillä? Miten nämä riskit voidaan välttää?

TEHTÄVÄ 4:

Leirin sulkeminen – tarpeet pakolaisleirin jälkeen (10 min)

Kirjoittakaa muutaman minuutin ajan muistiin ajatuksianne siitä, mitä luulette ihmisten tarvitsevan pakolaisleiriltä lähdön jälkeen. Jakaantukaa neljään ryhmään ja valitkaa yksi seuraavista pakolaisleirin ryhmistä:

- 1) alle 6 vuotiaat lapset
- 2) nuoret
- 3) aikuiset
- 4) vanhukset

Keskustelkaa ryhmien erilaisista tarpeista: Mitä eroja on lasten ja aikuisten tarpeissa?

Kuka saattaa tarvita erityishuomiota? Miksi? (Esimerkiksi psyykkisen trauman kokeneet saattavat tarvita pitkäaikaista henkistä ja sairaanhoidollista tukea tai ne, jotka ovat joutuneet eroon perheestään, tarvitsevat apua perheen yhdistämisessä jne.).

Mitä voimme tehdä pakolaisten hyväksi? (Esimerkiksi auttaa pakolaisia sopeutumaan ja tuntemaan itsensä tervetulleeksi yhteisöömme tai tukea avustusjärjestöjen työtä lahjoituksin ja vapaaehtoisina).

Leirin rakentamisen perustiedot

Leirin perustaminen edellyttää:

- sijaintipaikan valitsemista ja leirin suunnittelua
- rakennusmateriaaleja ja -tarvikkeita
- avustusmuotojen organisointia

Pakolaisleirin tarjoamat pääpalvelut ovat:

- vesi – ja viemärijärjestelmä
- suoja
- ruuan jakelu
- jäte- ja saniteettijärjestelmä
- sairaanhoitopalvelut
- valaistus ja energia
- sisäinen turvallisuus
- viestintä

Tietoa ja ohjeita leirin perustajille

Leirillä on 10.000 pakolaista, joista:

- 3000 naista, 1000 miestä, 5000 nuorta ja 1000 alle 6-vuotiasta lasta:
- yksin olevia lapsia 2000
- raskaana olevia ja vastasyntyneitä naisia 800
- sairaita ja haavoittuneita 1000
- leskiä ja naisia, joiden miehet ovat kadonneet 2000
- vammautuneita 500
- vanhuksia 2000

Leirin sijainti: kumpuinen, avoin kenttä 200 km:n päässä lähimmästä kaupungista

Vuodenaika: syksy

Leirin arvioitu kesto: 6 kk

Väestön kulttuurilliset ja uskonnolliset tottumukset: on huomioitava, miten perheen eri jäseniä kohdellaan (miehet, naiset, lapset), uskonnosta johtuvat ruokarajoitteet (dietit), uskonnon edellyttämät tavat (rukoukset jne.).

VESI:

Jokainen aikuinen tarvitsee keskimäärin 20 litraa vettä päivässä (3 litraa/päivä on ihmisen selviämisen minimimäärä)

- Kuinka paljon vettä tarvitaan?
- Kuinka juomavedeksi tarkoitettua vettä tulee käsitellä?
- Mistä vettä saadaan?
- Miten vesi jaetaan?

RUOKA:

Jokainen aikuinen tarvitsee keskimäärin 2250 kilokaloria päivässä. Se saadaan keskimääräisestä, päivittäisestä lähes 600g:n ruoka-annoksesta, joka voidaan jakaa:

- 500 g vehnää
- 30 g syömäkelpoista öljyä
- 30 g maitojauhetta
- 20 g sokeria
- 3 g teetä

Kuinka paljon ruokaa tarvitaan?

Listaa eri ruokatyyppit, joita tarvitaan

Onko leirillä aliravittuja lapsia, jotka tarvitsevat erityisruokavaliota? Miten hankit tarvittavan ruuan?

Miten jaat ruuan?

Edellyttääkö ruuan laittaminen keittämistä tai paistamista? Mikäli kyllä, miten tämä järjestetään ja mitä se edellyttää?

PUHDISTAUTUMISTILAT:

Huono hygienia johtaa usein terveydellisiin ongelmiin. Puhdistautumisjärjestelmää suunniteltaessa tulee ottaa huomioon, kuinka tauteja voidaan ehkäistä.

- Kuinka monta käymälää tarvitaan? Missä ne sijaitsevat? Mitä niiden rakentamiseen tarvitaan?
- Miten käymälöitä huolletaan ja puhdistetaan?
- Miten syntyvä käymäläjäte käsitellään ja minne se laitetaan?

VAATETUS:

- Millaista vaatetusta leirin pakolaiset tarvitsevat?
- Kuinka paljon lapsille tarvitaan esimerkiksi vaippoja?
- Miten yöpyminen ja säängyt voidaan järjestää?
- Miten järjestetään ihmisten pyykinpesu?

YÖPYMINEN JA MAJOITUS:

Ihanteellinen tila ihmistä kohden on 30 neliömetriä. Laske leirin majoitustilojen edellyttämän kokonaistilan suuruus?

- Mikäli yhden teltan pinta-ala on 150 neliömetriä, kuinka monta telttaa kaiken kaikkiaan tarvitaan?
- Miten ilman lämpötilalla vaikuttaa majoitukseen?

ENERGIA:

- Mitä energiatarpeita pakolaisleirillä on?
- Mitä energianlähteitä käytetään? Mistä tarvittavia energiamuotoja saadaan?
- Mitä vaaroja polttoaineiden käyttöön voi liittyä? Kuinka niitä voitaisiin ennakoita?

Lähde: EHL 2008